

Брюксел, 31.5.2018г.
SWD(2018) 286 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА

ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

придружаващ

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“)

{COM(2018) 379 final} - {SEC(2018) 272 final} - {SWD(2018) 287 final}

Резюме
Оценка на въздействието относно <u>предложение за</u> <u>РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА</u> <u>за изменение на Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно</u> <u>връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или</u> <u>търговски дела („връчване на документи“)</u>
А. Необходимост от действия
Защо? Какъв е разглежданият проблем?
Регламентът определя начините, по които съдебни и извънсъдебни документи могат да бъдат връчвани и предоставя ясни правила за предаване на съдебни и извънсъдебни документи от една държава членка на друга по граждански и търговски дела. В него се предвиждат минимални стандарти по отношение на закрилата на правата на защита и се определят единни правни изисквания за трансграничното връчване на документ по пощата. Понастоящем всяка година има приблизително 3,4 милиона производства по граждански и търговски дела с трансгранично значение. Когато поне една от страните е с местоживее в държава членка, различна от тази, в която се гледа делото, съдилищата прилагат настоящия регламент, често няколко пъти в хода на съдебното производство. Правилното действие на регламента е абсолютно необходимо, за да се гарантира достъп до правосъдие и справедлив съдебен процес за страните в производството, както и за да се избегнат закъснения и допълнителни разходи в производството. Например, нередовното връчване на документа за образуване на производството е най-често използваното основание за отказ за признаване и изпълнение на съдебни решения. Понастоящем контактите между органите, предаващи и получаващи документи за целите на връчването, се осъществяват все още почти изцяло на хартиен носител, което може да направи тези контакти скъпи и неефективни. На практика не съществува и възможността на получателя да се връчат документи по електронен път по трансгранични дела, въпреки че някои държави членки са въвели или въвеждат тази възможност на национално равнище. С настоящата инициатива се цели да се отговори на необходимостта от модернизиране, и по-специално цифровизиране, на процеса на връчване на документи в чужбина. В нея също така се обхващат редица други пропуски в регламента, установени в оценката на действието му. Тези пропуски водят до забавяния и разходи за гражданите, предприятията и държавите членки, до недостатъци в защитата на процесуалните права и до правна сложност и несигурност. Основните установени проблеми са: • обстоятелства, водещи до недостатъчно качество на документацията за връчване по пощата, • ограниченият достъп или невъзможността за пряко връчване в трансграничен контекст в много държави членки дори ако то е разрешено на национално равнище, • слабостите по отношение на яснотата на правилата за защита на процесуалните права на заинтересованите страни във връзка с изискванията за превод, както и в ситуации, в които е издадено неприсъствено съдебно решение, и • предпочитание на основани на фикции или алтернативни способи за връчване на национално равнище пред способите, установени в регламента. Засегнатите заинтересовани страни са гражданите и предприятията като страни в съдебно производство, предприятията в ролята им на доставчици на услуги, например във връзка с пощенски услуги или консултации в областта на ИТ, публичните и съдебните органи на държавите членки и правните специалисти (по-специално съдиите и адвокатите). Тази инициатива е тясно свързана с инициативата относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела, уредено от

Регламент (ЕО) № 1206/2001. Двете инициативи са тясно свързани с общия приоритет на Комисията за цифровизация и електронно правосъдие и следват примера на паралелната работа в областта на наказателното правосъдие (електронни доказателства) с цел да се създадат еднакви условия в областите на наказателното и гражданското правосъдие. Те имат за основа и използват резултатите и правните стандарти (e-CODEX и Регламента относно електронната идентификация и удостоверителните услуги (eIDAS) на съществуващото законодателство на ЕС.
Какво се очаква да бъде постигнато с настоящата инициатива? От инициативата се очаква допълнително да подобри ефикасността и бързината на съдебните производства и да осигури добро правораздаване при дела с трансгранично значение. По този начин тя ще допринесе за подобряване на функционирането на вътрешния пазар и ще намали ненужните разходи, като същевременно ще защити или подобри правата на защита. Инициативата още повече ще ускори и опрости механизма за сътрудничество за трансгранична съдебна помощ, по-специално чрез адаптиране на системата към техническото развитие и използване на предимствата, предлагани от цифровизацията, и чрез осигуряване на по-голяма прозрачност при откриването на местонахождението на адресата. Тя също ще увеличи още правната сигурност и ефикасността чрез улесняване на използването на методи за бързо връчване, като връчване по пощата и пряко връчване, и чрез изясняване на обхвата на регламента и неговата роля за защита на процесуалните права на страните.
Каква е добавената стойност от действие на равнището на ЕС? Инициативата има ясна добавена стойност на равнището на ЕС, тъй като ще подобри ефикасността и бързината на съдебните производства чрез опростяване и ускоряване на механизмите за сътрудничество по отношение на връчването на документи. По този начин инициативата ще подобри правораздаването по дела с трансгранично значение. Поради самото си естество сътрудничеството между държавите членки в случаите, когато трябва да се извърши трансгранично връчване на документи, не може да бъде уредено по ефикасен начин на равнището на държавите членки поотделно.
Б. Решения
Какви законодателни и незаконодателни варианти на политиката са разгледани? Има ли предпочитан вариант? Защо? Бяха разгледани редица варианти за действие — от незаконодателни мерки до амбициозни законодателни действия. Тези опции варират от предоставяне на информация в портала за електронно правосъдие (напр. инструменти и функции за търсене), изменение на регламента за изясняване на някои разпоредби (например относно процесуалните гаранции, като например право на отказ от приемане на документи) до създаване на правно задължение за държавите членки (например задължение да улесняват справки по отношение на адрес, но да предложат набор от алтернативни инструменти за постигане на тази цел). Предпочетеният вариант е пакет от мерки, които биха: • задължили държавите членки да комуникират и да обменят документи помежду си по сигурен електронен канал (като e-CODEX); • въвели трансграничното електронно връчване като приет способ за връчване съгласно регламента при спазване на определени условия; • изяснили единния стандартен характер на съществуващите условия за връчване по пощата; • разширили използването на прякото връчване и въвели принцип на „цифрово връчване по подразбиране“; • задължили държавите членки да оказват помощ при търсене във връзка с неизвестен адрес чрез (поне) един от няколко алтернативни инструменти; • кодифицирали релевантната практика на Съда чрез уточняване в регламента, че той се прилага не само за документи, издадени от публичен или от съдебен орган (напр. нотариус), но също и за частни документи, ако се изисква официалното им връчване с цел да се докажат или защитят правата на ищеца; • изменили регламента, за да се изяснят разпоредбите относно правото на отказ да се приеме

документ; • въвели нови правила за по-добра защита на ответника срещу последиците от издадени неприсъствени съдебни решения; • кодифицирали, че използването на методи, основани на фикции, се допуска срещу чужди страни; - и • изяснили предоставянето на информация в портала за електронно правосъдие.
Кой подкрепя отделните варианти?
Заинтересованите страни бяха запитани относно участието им в трансграничните съдебни производства и техните предпочитания. 73 % от заинтересованите страни отговориха, че са участвали в трансгранични съдебни производства и повече от 70 % са участвали замесени в дела, в които регламентът е трябвало да се приложи. Особено силна подкрепа беше изразена за цифровизацията: 61 % от отговорилите се изказаха в нейна полза, а 39 % от тях бяха склонни да се съгласят, че използването на електронни средства следва да се превърне в стандарт по подразбиране за комуникация между органите/агенциите, които участват в трансграничното съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси. Идеята за съдебна помощ за установяване на местонахождението на дадено лице в друга държава членка също беше подкрепена от голямо мнозинство от отговорилите, като 55 % изразиха категорично съгласие, а 33 % бяха по-скоро съгласни. Що се отнася до прякото връчване, 35 % от отговорилите бяха категорично съгласни, а 46 % по-скоро съгласни с идеята, че от компетентните лица, като например съдебни изпълнители или призовкари, във всички държави членки, може директно от чужбина да бъде поискано да връчат документи на тяхна територия. 43 % от заинтересованите страни бяха категорично съгласни, а 47 % по-скоро съгласни, че би било от полза да се осигури еднакво равнище на защита за ответниците от други държави членки, които не са се явили пред съда.
В. Въздействие на предпочетения вариант
Какви са ползите от предпочетения вариант (ако има такъв; в противен случай — от основните варианти)?
Предпочетеният пакет от мерки носи ползи, по-специално чрез намаляване на разходите и закъсненията (например чрез въвеждане на електронна комуникационна система и насърчаване на електронното връчване на документи). Той ще доведе също така до намаляване на отрицателните въздействия върху околната среда, като същевременно ще осигури съгласуваност с други правни инструменти. По-конкретно ефективността на регламента ще бъде подобрена чрез въвеждането на e-CODEX като задължителен инструмент за комуникация между органите. Улесняването на електронното и прякото връчване ще спомогне също така за подобряване на ефикасността и бързината на производството и ще намали тежестта за гражданите и предприятията. Предпочетеният пакет би спомогнал значително за подобряване на достъпа до правосъдие и на правната сигурност, тъй като включва мерки за премахване на неяснотите и откриване на местонахождението на адресата. Пакетът ще подобри както вътрешната, така и външната съгласуваност на регламента. Неговите разпоредби относно електронното връчване на документи и относно електронните комуникации ще бъдат приведени в съответствие с изискваните стандарти за защита на данните. Може да се очаква също така пакетът значително да намали въздействието на регламента върху околната среда, тъй като ще замени комуникациите на хартиен носител между определените органи с електронно връчване на документи и използването на електронни средства за комуникация.
Какви са разходите за предпочетения вариант (ако има такъв, в противен случай — за основните варианти)?
Очаква се пакетът от мерки да доведе до известни разходи за държавите членки, но и до значителни ползи за гражданите и предприятията, участващи в трансгранични производства. Основните разходи за държавите членки ще възникнат от задължителното въвеждане на e-CODEX като задължителен инструмент между предаващите и получаващите органи. Тези разходи обаче са ограничени или еднократни, докато ползите са дълготрайни. Като цяло в крайна сметка ползите значително превишават

разходите.
Какви ще са последиците за предприятията, МСП и микропредприятията?
Предпочетеният пакет от мерки ще доведе до ползи за предприятията, участващи в трансгранични производства. Пакетът от мерки ще спести време на предприятията като страни в съдебни производства, тъй като въвежда по-ефикасни процедури за връчване. Това на свой ред би намалило правните такси, плащани на адвокати, особено в ситуации, които биха могли да доведат до съдебен спор, тъй като регламентът ще предостави разяснения. Очаква се общите приходи за субектите, участващи във връчването на документи (напр. призовкари, съдебни изпълнители), реализирани от връчването, изисквано по силата на регламента, да се увеличат до известна степен, тъй като по-нататъшното интегриране на вътрешния пазар води до нарастване на броя на трансграничните производства. Що се отнася до предприятията, които извършват връчване в различни сфери, приходите могат да варират в зависимост от стопанската дейност: тези, които ще са облагодетелствани, са доставчиците на консултантски ИТ услуги, доставчиците на услуга за електронна препоръчана поща (ERDS), доставчиците на интернет и на далекосъобщителни услуги, доставчиците на услуги за съхранение „в облак“ и доставчиците на услуги за цифровово архивиране. Тези, които могат да изпитат поне известно неутрално или отрицателно икономическо въздействие, са съдебните изпълнители/частните призовкари и доставчиците на хартия и канцеларски материали.
Ще има ли значително въздействие върху националните бюджети и администрации?
Предложеният пакет няма да доведе до значителни разходи за националните администрации, нито до икономии. Очаква се националните публични органи да се възползват от намалените разходи във връзка с пощенските услуги, от спестяването на време благодарение на по-ефикасното съдебно производство и от намалените административна тежест и разходи за труд. Въвеждането на e-CODEX ще доведе до известни разходи, но ще намали разходите за пощенски услуги в дългосрочен план.
Ще има ли други значителни въздействия?
Предложеният пакет ще има положително въздействие върху съдебното сътрудничество, тъй като ще подобри комуникацията между държавите членки по лесен и сигурен начин, и, по-специално чрез портала за електронно правосъдие, ще предостави информация относно съответните способности и разходи за връчване, за да се гарантират бързи и ефективни процедури на трансграничното връчване на документи. Той ще подобри правната сигурност и достъпа до правосъдие, тъй като би подобрил процесуалните права на страните в производството. Освен това той би спомогнал за модернизиране на публичната (включително съдебната) администрация, за постигане на трансгранична оперативна съвместимост и за улесняване на взаимодействието с гражданите в съответствие със стратегията за цифров единен пазар и стратегията за електронното управление.
Г. Последващи действия
Кога ще се извърши преглед на политиката?
Въздействието на предложената инициатива ще бъде оценено в доклад, изготвен от Комисията пет години след прилагането на изменения инструмент.